

Anna Synoradzka

Konferencja w Cieszynie

W dniach 14-16 września 2000 r. odbyła się w Cieszynie międzynarodowa konferencja zatytułowana *Nowe programy, nowe metody, nowe technologie w nauczaniu kultury polskiej i języka polskiego jako obcego. Teoria i praktyka*.

Było to piąte już z kolei spotkanie o podobnym profilu zorganizowane przez Szkołę Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego. Tematem poprzednich uczyniono przede wszystkim wykorzystanie w nauce języka polskiego multimediów, w których stosowaniu katowicka Szkoła zajmuje miejsce prekursora.

Tym razem współorganizatorem konferencji było też Stowarzyszenie „Bristol”, skupiające nauczycieli języka polskiego oraz wykładowców kultury pracujących w Polsce i za granicą. Impreza w Cieszynie stanowiła czwarte pod egidą Stowarzyszenia forum poświęcone zagadnieniom nauczania języka polskiego i kultury polskiej jako obcej w całym świecie. Jako gospodarze obradom przewodniczyli dr Romuald Cudak, dyrektor Szkoły Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego oraz prof. Władysław Miodunka, dyrektor Instytutu Polonijnego Uniwersytetu Jagiellońskiego, prezes Stowarzyszenia „Bristol”. Honorowy patronat nad konferencją sprawowali: Marek Kempski, Wojewoda Śląski, dr Jan Olbrycht, Marszałek Województwa Śląskiego i prof. dr hab. Tadeusz Sławek, Rektor Uniwersytetu Śląskiego.

Do cieszyńskiej filii naszej uczelni przyjechało około stu trzydziestu lektorów i wykładowców z różnych zakątków Polski, Europy, Azji i Ameryki. Z polskich ośrodków zajmujących się językowym kształceniem obco-

krajowców prócz Szkoły Języka i Kultury UŚ reprezentowane były: Instytut Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego „Polonicum”, warszawska Fundacja Nauki Języków Obcych, Instytut Polonijny UJ, Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Szkoła Języka i Kultury Polskiej KUL, łódzkie Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców, Studium Nauki Języków Obcych przy Politechnice Wrocławskiej oraz Szkoła Języka Polskiego i Kultury dla Cudzoziemców Uniwersytetu Wrocławskiego, Sopotcka Szkoła Języka Polskiego, Studium Języka Polskiego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Z zagranicy przybyli przedstawiciele szkół, slawistyk i sekcji polonistycznych oraz placówek dyplomatycznych z Belgradu, Bratysławy, Brukseli, Budapesztu, Bukaresztu, Burgas, Glasgow, Londynu, Minnesoty, Mińska, Moskwy, Ołomuńca, Turynu, Uppsali, Ostrawy, Paryża, Pragi, Skopje, Sofii, Sztokholmu, Tokio i Zagrzebia.

Trzydniowe obrady, podczas których wygłoszono niemal sześćdziesiąt referatów, były poświęcone wymianie informacji, doświadczeń i poglądów na temat stosowania w procesie językowego i literackiego kształcenia obcokrajowców metod dydaktycznych opartych na najnowszych teoriach językoznawczych, literaturoznawczych i komunikacyjnych. Zasadniczą część debaty była poświęcona wykorzystaniu w procesie kształcenia obcokrajowców najbardziej współczesnych środków dydaktycznych, zwłaszcza komputera i Internetu. Omówiono najnowsze programy i pomoce multimedialne stosowane do nauczania słownictwa i gramatyki polskiej. O rewolucji informacyjnej i jej wpływie na studia w Japonii mówił Tokimasa Sekiguchi z Tokio. Zwrócił on przede wszystkim uwagę na możliwość błyskawicznego dostępu poprzez przeszukiwarki internetowe nie tylko do najświeższej polskiej prasy, ale również do wielu tekstów literatury polskiej bez potrzeby odwiedzania krajowych bibliotek. Jolanta Tambor, wicedyrektor Szkoły Języka i Kultury Polskiej UŚ zaprezentowała nowoczesne metody uczenia wymowy, ortografii i gramatyki przy użyciu opracowanych w śląskim ośrodku pomocy komputerowych. Agnieszka Madeja i Jagna Malejka z naszej Szkoły zreferowały doświadczenia zdobyte przy wykorzystaniu programu komputerowego do nauki frazeologii języka polskiego.

Sporo uwagi poświęcono niekonwencjonalnym metodom kształcenia. O uczeniu języka i kultury poprzez kontakt z dziełami sztuki malarskiej mówiły Grażyna Przechodźka i Anna Trębska-Kerntopf z Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, o dydaktycznym wykorzystaniu warsztatów satyryczno-kabaretowych opowiadała Eulalia Teklińska-Kotulska z Warszawy, zaś Predrag Obućina z Belgradu o dobrodziejstwach wprowadzenia na zajęcia lektoratowe interpretacji tekstów dramatycznych. Małgo-

rzata Pasieka i Grzegorz Krajewski z Wrocławia podzielili się doświadczeniami zebranymi w nauczaniu według dwujęzycznego systemu tandemowego.

Nie zabrakło czasu na referaty nie mniej pasjonujące, choć odbiegające od głównego nurtu obrad. Elwira Grossman z Glasgow zaprezentowała własną – interdyscyplinarną wizję polonistyki zagranicznej XXI wieku. Wiktorija Tichomirowa z Moskwy, porównując polską i rosyjską literaturę ła-grową, pokazała możliwości spojrzenia na tekst literacki jako na przestrzeń spotkania (zderzenia się) dwóch kultur, a w konsekwencji materiał dla interesujących obserwacji dla językoznawstwa porównawczego. Małgorzata Packalén z uniwersytetu w Uppsali w wystąpieniu pod tytułem *Maestro czy mentor?* zreferowała obecnie żywo w Szwecji dyskutowaną kwestię sztuki prowadzenia prac dyplomowych – umiejętności nawiązywania twórczych relacji pomiędzy promotorem i studentem. Kateřina Pösingerova omówiła problematykę interferencji w nauczaniu języków obcych i sposoby ograniczania jej w praktyce kształcenia osób czeskiego pochodzenia studiujących język polski.

W ramach konferencji odbyły się prezentacje najświeższych publikacji związanych z nauczaniem języka i kultury polskiej stworzonych w różnych ośrodkach uniwersyteckich. Magdalena Pastuchowa, aktualnie pracująca na Uniwersytecie w Turynie i Aleksandra Janowska z Uniwersytetu Śląskiego omówiły wspólnie napisany podręcznik *Dzień dobry* do nauczania języka polskiego przeznaczony dla początkujących. Jest to pierwsza na polskim rynku tego typu książka przygotowana już na wzór popularnych i lubianych podręczników „zachodnich”: wydana z użyciem kolorów i bogato ilustrowana. Małgorzata Kita, także reprezentująca naszą uczelnię, przedstawiła własny, cieszący się już na wielu uczelniach sporą popularnością, dwutomowy zbiór ćwiczeń zatytułowany *Wybieram gramatykę*. Aleksandra Achtelek i Barbara Serafin zreferowały koncepcję nowego podręcznika opracowanego w oparciu o doświadczenia zebrane w Szkole Języka i Kultury Polskiej UŚ. Złożona już do druku książka *Miło mi Panią poznać* jest przeznaczona do krótkiego, intensywnego kursu według metody komunikacyjnej. Jej adresatem są osoby przybywające do Polski, stykające się z polskimi realiami po raz pierwszy i pragnące w krótkim czasie osiąść umiejętność porozumiewania się w najbardziej podstawowych sytuacjach egzystencjalnych.

Prezentacjom towarzyszyła sprzedaż książek. Konferencja została wzbogacona o część warsztatową, podczas której najbardziej doświadczeni wykładowcy demonstrowali praktyczne zastosowanie nowoczesnych sposobów i środków przekazywania wiedzy o polskiej kulturze i o języku.

Ostatnia część cieszyńskiej debaty była poświęcona projektowi wprowadzenia jednolitego, zarówno w Polsce, jak i w świecie, systemu dyplomów potwierdzających znajomość języka polskiego jako obcego. Chodzi o przygotowanie egzaminów umożliwiających wydawanie certyfikatów spełniających normy europejskie, zatem podobnych w swej istocie do tych, jakie wydają British Council, Alliance Française oraz Instytut Goethego. W 1999 roku Minister Edukacji Narodowej powołał do istnienia Komisję ds. Certyfikacji Znajomości Języka Polskiego jako Obcego. W jej skład weszli przedstawiciele kilku krajowych ośrodków specjalizujących się w kształceniu obcokrajowców: dr Romuald Cudak z Katowic, prof. Anna Dąbrowska z Wrocławia, mgr Mirosław Jelonkiewicz z Warszawy, dr Władysław Martyniuk z Krakowa, prof. Jan Mazur z Lublina, prof. Władysław Miodunka z Krakowa, prof. Bożena Ostromecka-Frączak z Łodzi oraz prof. Tadeusz Zgółka z Poznania.

Pierwsze testy według koncepcji wypracowanej przez tę Komisję będą przeprowadzone w roku 2001. Bezpośrednim dla nich wzorem mają być sposoby weryfikowania znajomości języka stosowane na hiszpańskim Uniwersytecie w Salamance.

Aktualny wariant polskiego projektu został poddany ocenie uczestników cieszyńskiej konferencji. Sporo kontrowersji wzbudził plan wprowadzenia do egzaminu pytań sprawdzających nie tylko kompetencje językowe kandydatów, ale również ich wiedzę o polskiej kulturze i historii.

Podczas spotkań wieczornych odbyły się w Cieszynie obrady Zarządu, a następnie Walne Zgromadzenie członków Stowarzyszenia „Bristol”. W jego skład wchodzi obecnie ponad dwieście osób wykładających język i kulturę polską w różnych miejscach świata. Prof. Władysław Miodunka złożył sprawozdanie z działalności stowarzyszenia w pierwszej kadencji (w latach 1997-2000), po czym dokonano wyboru władz na kolejne trzy lata. Nowym prezesem „Bristolu” została prof. Anna Dąbrowska z Wrocławia. Dr Jolanta Tambor weszła do nowego Zarządu.

Czas konferencji wypełniły nie tylko referaty i dyskusje. Była ona również unikatową okazją do nawiązywania znajomości z osobami zazwyczaj pracującymi w odległych od siebie częściach Europy i świata. Powstawaniu nowych przyjaźni sprzyjała atmosfera wieczorów. Na zakończenie drugiego dnia obrad gospodarze zaprosili uczestników cieszyńskiego spotkania do wspólnej zabawy zorganizowanej według obyczajów śląskich: w scenografii oddającej klimat Śląska i przy stole zastawionym lokalnymi specjalnościami, z „tustym” (smalec ze skwarkami) oraz piwem z tyskiego browaru. Biesiadę poprzedziły występy zespołu pieśni i tańca „Katowice” działającego przy Uniwersytecie Śląskim. Po zamknięciu oficjalnej części

konferencji, na ostatnią kolację goście i gospodarze udali się do restauracji „Targowa”. Mieli tam możliwość spróbowania przysmaków kuchni cieszyńskiej i delektowania się nimi przy akompaniamencie zespołów folklorystycznych: „Błędowice” i „Torka”. Dodatkową atrakcją był fakt, że drugi z tych zespołów zaraz po występie udawał się na wesele jednego z braci Golców (tych z „Golec uOrkiestra”), by grać przy oczepinach.

[Dr Anna Synoradzka jest adiunktem w Szkole Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego. Doktorat obroniła na Uniwersytecie Jagiellońskim. Autorka monografii *Andrzejewski*, Kraków 1997 oraz licznych artykułów poświęconych temu pisarzowi. W roku 1998-1999 lektor języka polskiego na Uniwersytecie w Tuluzie.]